

Victoria principialității politice

Socialismul — victorios în România. 45 de ani, la temelie izbînzii !

Țara se prezintă la clipa de bilanț încă în haine de șantier, tumultul constructiv amplificat — componentă cotidianului, a intrat în firesc, este semnul, palpitul vieții autentice. Cei care au bătut și bat încă tobele aiurea, departe de realitățile timpului nostru, de adevăr, eludează esența Operei. Victoria socialismului înseamnă victoria omului asupra cauzelor care conduc la inechități sociale flagrante, hrănite din egoismul speciei umane, este o izbîndă asupra inerției, asupra modului învechit de a concepe societatea. Nimic nu stă locului, încremenit veșnic. Și alte popoare și-au efectuat și celebrat revoluțiile, privite la timpul respectiv cu aversiune de cei care își vedeau lichidele privilegii. Este o victorie la noi a stabilității, ferită de convulsii inutile, de „pluralizare“ a opțiunilor și părerilor, concept vehiculat la aceași oră în unele zone ca simbol al democrației și unică șansă a progresului. Esența contează ! Or, este evident că pluralismul burghez care se vrea model nu are două sau mai multe esențe, ci una singură. Și esența societății românești interbelice a avut tot o unică esență de clasă, indiferent de numărul partidelor care au existat și s-au succedat la conducerea sa. Acumulările din ultimii 24 de ani, de la Congresul de răsucruce, al IX-lea, al partidului, de care a beneficiat, în esență, întregul popor, sînt atît de elocvente încît numai simpla lor enumerare cifrică — în orice domeniu al comparației — industrie, agricultură, construcții, învățămînt, cercetare, cultura — exprimă can-

titatea de efort desfășurată pe frontul dezvoltării economico-sociale, în epoca de uriaș elan creator parcursă în ritmuri din ce în ce mai alerte și convingătoare. Este meritul acestor ani de a fi înlăturat dogme, clișee și închistări spirituale, în contexte istorice dificile, în pofida unor „centre de atitudine“ care focalizau socialismul în formule recomandate sau sugerate, începînd cu acele tendințe de „internaționalizare“ care se doreau copiate mecanic de toată lumea, ignorîndu-se specificul, spiritualitatea proprie, și terminînd cu poziția rigidă, la momentele date, cînd România și președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, renouau politica internațională, stabilind primele contacte și o nouă deschidere spre Europa și Lume. Istoria ignoră conjuncturalul, reține faptele ! Și nu sînt puține acele poziții care astăzi, din perspectiva timpului, validează clarviziunea gîndirii și echilibrului constant, caracterul fecund, adaptat realităților în dinamică, care a caracterizat, fără echivoc, politica românească din ultimele decenii.

Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, document programatic de anvergură politică, sintetizează realist ascensiunea. Perspectiva României de a se înscrie în proximalul deceniu în rîndul țarilor dezvoltate din punct de vedere economic, pe planul relațiilor de producție și al rezolvării problemelor sociale, constituie pentru toți făuritorii bunurilor materiale și spirituale un îndemn în direcția amplificării efortului creativ la fiecare loc de muncă.

Uneltele artistului : lira poetului atîngînd sensibil coardele gingașe ale sufletului, bucurîndu-ne de victorii, de fru-

muscelei peisajului natal, de innobilarea plaiului și omului mioritic; dala sculptorului, a constructorului nenumăratelor edificii după îndrăznețe planuri arhitecturale, industriale, civile, cîntate în poeme și manifestări de masă, geometrii în spațiu, și-penița înmuiață mereu în călimara timpului, a scriitorului de pagină scrisă, care dăinuie în bibliotecă. Dar mai există și TEATRUL, sinteză a artelor, reunind în ACTOR, cel ce sub baghetă regizorală dă viață personajelor imaginate în laboratorul dramaturgilor, truda, inspirația și satisfacția tuturora, neomițind nici pe animatorul și activistul cultural.

Cuvîntul rostit de pe scenă, exprimînd cu forță adevărul de viață dorit și așteptat de spectator, tulburîndu-ne emotiv, incitînd spiritual, dezvăluînd ascunse lucruri, nuanțînd sensuri, evocînd timpuri, fapte, satirizînd mentalități revoluate, contribuind prin unda sa de emisie, de sugestie, cuvîntul scenic ne apare, iată, așa cum este el de mil de ani unic. Prin rezonanță și amplitudine!

Socialismul a deschis larg porțile teatrelor. Observăm atracția enormă a publicului spre spațiul dezbaterii eroilor în conflict cu destinul, cu forțe ostile omului, cu el însuși, deseori. Interesul constant al publicului pentru tot ce înseamnă teatru profesionist, de înalt nivel artistic, ca și pentru teatrul de amatori, în paleta formelor existente în „Cîntarea României“, efigie inspirată a fluxului de cultură al țării întregi, cred, unică și ea în lume, ca modalitate expresivă, eficientă, a nevoii unui popor descătuișat de a se exprima pe sine însuși, obligă pe toți slujitorii săi la un plus de esențializare și abordare inspirată a problematicii fundamentale, caracteristică spațiului din care se inspiră artistul. Operele din dramaturgia contemporană și numărul sportit al dramaturgilor din toate generațiile, reprezentați pe scenele teatrelor din Capitală și din țară, bucurîndu-se multe dintre piese de montări excepționale, prilejuind actorilor creații memorabile, de neuitat, răspîlțite cu aplauze la scenă deschisă și, mai important, cu sentimentul că la lumina crudă a reflectoarelor are loc un schimb de

idei, de experiențe de viață, cu puternic impact în conștiințe.

Omul nou! Concept ce are de partea sa o aură teoretică, elevată, dar el se referă la omul comun, cel de pe stradă, din întreprinderi, din instituții, de pe șantiere, indiferent de locul ocupat într-o schemă, într-o organigramă. Am constatat adezunea acestui OM la viața reflectată în piesa contemporană, întrucît pe spectator îl pasionează întîlnirea cu contemporaneitatea.

Trăim un timp eroic; prin echilibrul instituțiilor sale și prin consecvența de spirit, el dă naștere în literatură unui nou clasicism. De altfel, autori cu un talent viguros — poeți, romancieri și dramaturgi — sînt (alții vor fi) în manualele școlare, sînt considerați, de către cititor și spectator, exponențiali pentru epocă.

Documentele partidului supuse dezbaterii marelui forum al comunistilor la apropiatul Congres din noiembrie 1989 relevă cu claritate atitudinea principială față de lipsurile și neajunsurile ce mai există, erorile comise nefiind trecute sub tăcere. A evita, în dramaturgie — din ridicolă pudoare scriitoricească — aspectele decalbrate ale diurnului, ipostazele noi prin care se manifestă vechi mentalități și atitudini străine moralei socialiste, a considera că actul demascator al „aspectului negativ“ trebuie amortizat de dragul „pozitivului“, net preponderent în societate, dar incomodat, stînjinit de „negativ“ — echivalează cu eșecul demersului artistic respectiv și poate duce la pierderea unei valori deosebite ce s-a cîștigat: curajul exprimării adevărului. La fel de neavenite mi se par tendințele estetizante, derapajul spre tărîmuri foarte depărtate nouă, motivate abil și talentat, prin nevoia de „universalitate“, care, chipurile nu s-ar putea realiza în decorul actualității.

Succesele stagiunii trecute cu piesa românească, precum și montările de excepție consemnate la multe instituții teatrale, inclusiv cu dramaturgia universală, de asemenea proiectele conferă fenomenului teatral angajare politică fermă și vizibil carat artistic.

Dinu GRIGORESCU